

Werkplan 2016-2017

Voorwoord

Voor u ligt het werkplan 2016 - 2017 van de coöperatie Natuurrijk Limburg Zuid U.A. Het is het eerste werkplan dat is opgesteld.

Met dit werkplan willen we een beeld geven van de taken die we nog in 2016 te verrichten hebben en waarvoor we ons in 2017 sterk willen maken.

Limburg is rijk aan waardevolle landschappen en natuur. Daarbij is er steeds meer animo bij agrarische ondernemers en andere particuliere grondbezitters om zelf natuur te beheren. Dit levert de overheid gevarieerde en goed onderhouden landschappen en natuurgebieden op. Maar belangrijker nog is dat het inschakelen van lokale agrariërs en particulieren bij de uitvoering van natuur- en landschapsbeheer voor een efficiënte inzet van middelen, betrokkenheid en draagvlak in de regio zorgt. Beheer van natuur en landschap door agrariërs en particulieren wordt momenteel gestimuleerd dankzij bestaande subsidieregelingen van de provincie Limburg en de Nederlandse overheid.

De laatste jaren is ervaring opgedaan met lokale samenwerkingsvormen van agrariërs die als collectief een natuurgebied beheren. In feite is een lokaal samenwerkingsverband een institutioneel arrangement om particulier natuurbeheer door agrariërs in grotere natuurgebieden mogelijk te maken. In de praktijk blijkt omvang van het natuurgebied niet de enige factor van betekenis te zijn waarom wordt gekozen voor collectief particulier natuurbeheer. Het komt regelmatig voor dat het gewenst is dat agrariërs het beheer uitvoeren, bijvoorbeeld om meer draagvlak en lokale betrokkenheid te creëren voor gebiedsprocessen en nieuwe natuur.

Agrarische ondernemers hebben als individuen en collectieven soms weinig slagkracht om gronden te verkrijgen en missen vaak de ecologische kennis, of de toegang tot die kennis, om natuurgebieden te laten inrichten en/of goed te beheren.

Om deze redenen is Natuurrijk Limburg in het leven geroepen. In 2012 is er een businessplan geschreven voor Natuurrijk Limburg, dit was de basis om mee te starten. Vanaf 1 oktober 2012 is Natuurrijk Limburg bezig geweest met de implementatie van het businessplan. Op basis van het businessplan is een beleidsplan geschreven. Op 12 juni 2013 is Natuurrijk Limburg officieel gestart, het was een geslaagde dag.

Vanaf deze datum is hard gewerkt om klaar te zijn voor de start van het nieuwe collectieve subsidiestelsel Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer dat per 1 januari 2016. Als deelnemer aan Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb 2016) lever je een bijdrage aan meer biodiversiteit én landschappelijke kwaliteit in het landelijk gebied van Zuid-Limburg. Door deelname aan het collectief ANLB 2016 ben je automatisch lid van het collectief Natuurrijk Limburg én het regionale uitvoeringscollectief Natuurrijk Limburg Zuid.

Op initiatief van de Limburgse Land- en Tuinbouwbond en Natuurrijk Limburg is als regionaal uitvoeringscollectief voor Zuid-Limburg de coöperatie Natuurrijk Limburg Zuid U.A. opgericht en is een oprichtingsbestuur benoemd.

Het oprichtingsbestuur heeft de opdracht om samen met haar leden de coöperatie verder vorm te geven conform het doel waarvoor de coöperatie is opgericht, namelijk een structurele bijdrage leveren aan het verhogen van natuur- en landschapswaarden in Zuid-Limburg. Met voorliggend werkplan gaan we daar nader op in.

Richard Smeets, voorzitter

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	2
1. Doel en Aanpak.....	4
1.1 Missie.....	4
1.2 Doelstelling.....	4
1.3 Strategie.....	5
2. De organisatie.....	6
2.1 Geschiedenis.....	6
2.2 Bestuurlijk.....	6
2.3 Leden en lidmaatschap.....	7
2.4 Algemene Leden Vergadering.....	7
2.5 Bestuur.....	7
3. Taken.....	8
3.1 Soortenbescherming.....	8
3.2 Natuurontwikkeling.....	8
3.3 Samenwerking boeren en burgers.....	8
4. Communicatie.....	9
4.1 Algemene Leden Vergadering.....	9
4.2 Deelnemersbijeenkomsten.....	9
4.3 Veldbijeenkomsten.....	9
4.4 Samenwerking.....	9
5. Planning.....	10
6. Financiën.....	10

1. Doel en aanpak

1.1 Missie

Tijdens het LLTB jaarsymposium 2009 is de Verklaring van Roermond ondertekend door Provincie Limburg en de LLTB, waarin het besluit staat om een 4e terrein beherende organisatie op te richten. Intentie was een volwaardige terrein beherende organisatie oprichten waarbij agrariërs het natuur- en landschapsbeheer doen. Vanuit de markt was er behoefte aan één aanspreekpunt, in plaats van dat alle afspraken met individuele (samenwerkingsverbanden van) agrariërs moeten worden gemaakt. Vanuit de individuele agrariërs was behoefte aan een overkoepelende organisatie die zaken voor ze kon regelen en hun concurrentiepositie kon versterken. Inmiddels staan wijzigingen in het natuurbeleid continu in de aandacht, onder meer ingegeven door de economische crisis en de bezuinigingen. Dit terwijl de maatschappij steeds meer natuur en een mooi landschap wil. Bovendien zal de wijziging van het gemeenschappelijk landbouwbeleid leiden tot meer vergroeningseisen om voor bedrijfstoelagen in aanmerking te komen. Natuurrijk Limburg Zuid wil klaar staan om op deze ontwikkelingen in te kunnen spelen.

De functie die deze organisatie in de markt kan en wil vervullen is in de volgende missie verwoord:

De coöperatie Natuurrijk Limburg Zuid wil bijdragen aan een duurzame verhoging van de natuur- en landschapswaarden van Zuid-Limburg. Verhoging van de natuurwaarden is het realiseren van grotere biodiversiteit; verhoging van landschapswaarden resulteert in grotere waardering van het landschap door bewoners en bezoekers. De coöperatie Natuurrijk Limburg Zuid vormt een verbinding tussen Natuurrijk Limburg, de leden van collectief, lokale overheid en natuurorganisaties.

1.2 Doelstelling

De coöperatie stelt zich ten doel de stoffelijke belangen van haar leden te behartigen, in het bijzonder door een structurele bijdrage te leveren aan het verhogen van natuur- en landschapswaarden door onder andere natuurproductie en het bevorderen van agrarisch natuurbeheer op bedrijfsniveau.

De coöperatie Natuurrijk Limburg Zuid wil samen met haar leden (agrariërs en particuliere grondgebruikers) de natuur- en landschapswaarden van hun terreinen duurzaam verder ontwikkelen. Natuurrijk Limburg Zuid wil kunnen inspelen op toekomstige ontwikkelingen.

Natuurrijk Limburg Zuid is een organisatie die, volgens economische principes, er naar streeft dat:

- natuur- en landschapsbeheer voor agrariërs en particulieren rendabel is;
- groene kennis en advies beschikbaar is voor agrariërs en particulieren;
- actief gebiedsontwikkeling ter hand wordt genomen;
- natuur- en landschapsbeheer door agrariërs en particulieren breed maatschappelijk wordt gedragen.

Het gaat dus om het verwerven van een positie in de markt van natuur- en landschapsbeheer voor agrariërs en particulieren, en het verbeteren van hun concurrentiepositie.

1.3 Strategie

Het motto van Natuurrijk Limburg Zuid is: 'werk uit handen, werk in handen'. Hiermee bedoelen we dat we het administratieve werk bij de boeren en particulieren uit handen willen nemen, zodat ze zich vooral met de uitvoering bezig kunnen houden.

De coöperatie tracht dit doel onder meer te bereiken door:

- het sluiten van overeenkomsten met de leden op het terrein van het verbeteren van natuur en landschap;
- te functioneren als breed gedragen samenwerkingsverband voor agrarisch natuurbeheer in Zuid-Limburg;
- het ten behoeve van de leden gemeenschappelijk aantrekken van expertise op het terrein van land- en tuinbouw, natuur en landschap, deze te bundelen en beschikbaar te stellen;
- het adviseren en ondersteunen, in de ruimste zin van het woord, van grondeigenaren/gebruikers op het gebied van een verantwoord beheer van natuur en landschap;
- het adviseren en ondersteunen, in de ruimste zin van het woord, van grondeigenaren/gebruikers op het gebied van een duurzame bedrijfsvoering;
- het uitvoeren van projecten die een bijdrage leveren aan de verbetering van natuur en landschap;
- het sluiten van overeenkomsten met overheden en derden;
- te fungeren als aanspreek- en overlegorgaan.

De strategie is de wijze waarop Natuurrijk Limburg Zuid haar missie, visie en motto van de organisatie beoogt te realiseren. In eerste instantie is dit vooral signaleren en invulling geven aan de behoeften vanuit de markt en vanuit de leden (agrariërs en particulieren).

2. De organisatie

2.1 Geschiedenis

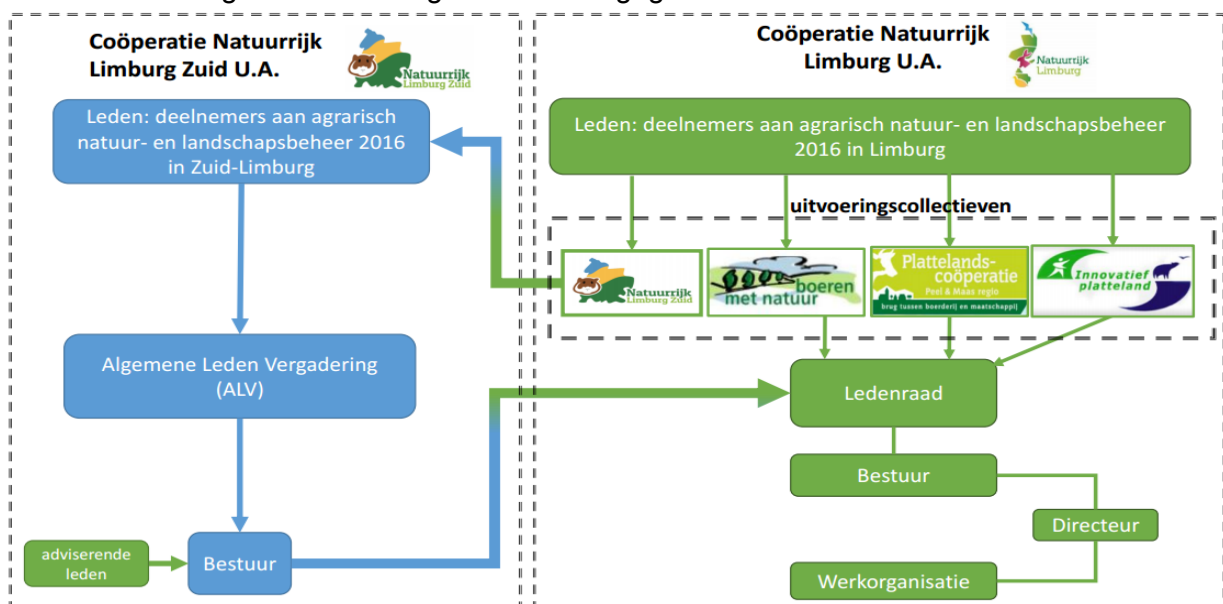
De coöperatie Natuurrijk Limburg Zuid heeft nog maar een korte geschiedenis. Zij is in 2015 opgericht op verzoek van de coöperatie 'Natuurrijk Limburg'. Coöperatie Natuurrijk Limburg is verantwoordelijk voor al het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb) in de provincie Limburg en zorgt voor een deskundige begeleiding van deelnemers. De sleutel tot het succes van het ANLb zit in betrokken deelnemers die op elkaar afgestemd beheer uitvoeren. De oprichting van Natuurrijk Limburg Zuid was noodzakelijk om korte lijnen met de (ruim 650) deelnemers in Zuid-Limburg te kunnen houden en combinaties te maken met wat er nog meer speelt in het gebied. Natuurrijk Limburg Zuid zal hiervoor samenwerken met andere gebiedspartijen en koppelingen maken met andere nieuwe projecten. Alle activiteiten dragen bij aan de doelstelling van Natuurrijk Limburg Zuid. Vanaf 1 januari 2016 legt de Provincie Limburg geen contracten meer vast met individuele grondgebruikers, maar uitsluitend nog een 'gebiedsaanvraag' met het collectief Natuurrijk Limburg.

Voor het opstarten van de coöperatie Natuurrijk Limburg Zuid is door Natuurrijk Limburg in samenspraak met drie regionale afdelingen van de Limburgse Land- en Tuinbouwbond (LLTB) in Zuid-Limburg en Particulier Grondbezit Limburg vanaf eind 2015 een oprichtingsbestuur geformeerd (zie onder 'bestuur'). Daarnaast is een inbreng gezocht vanuit natuurorganisaties alsmede educatieve deskundigheid. De voorzitter voor Natuurrijk Limburg Zuid is door een vertrouwenscommissie geselecteerd; hij functioneert onafhankelijk van Natuurrijk Limburg en LLTB. In de toekomst zal dit 'benoemde' bestuur gefaseerd vervangen worden door een door de leden van de coöperatie gekozen bestuur.

2.2 Bestuurlijk

Natuurrijk Limburg Zuid is een coöperatie, met een sterke band met de coöperatie Natuurrijk Limburg. Vier leden van het bestuur hebben zitting in de Ledenraad van Natuurrijk Limburg, het hoogste orgaan van Natuurrijk Limburg. Daarnaast is in de statuten opgenomen dat de bestuursleden zo evenwichtig mogelijk afkomstig zijn uit de kring van ondernemers en/of organisaties die zich bezig houden met het agrarisch domein, met het natuurdomein alsmede uit de kring van particulieren.

In onderstaand figuur staat de organisatie weergegeven.

2.3 Leden en lidmaatschap

Statutair is geregeld dat leden van de coöperatie Natuurrijk Limburg Zuid natuurlijke personen of rechtspersonen zijn die in het werkgebied van de coöperatie affiniteit hebben met (agrarisch) natuur- en landschapsbeheer. Met het oprichten van deze coöperatie zijn alle deelnemers aan agrarisch natuur- en landschapsbeheer in Zuid-Limburg die met ingang van 1 januari 2016 een contract hebben afgesloten met Natuurrijk Limburg automatisch lid. Natuurlijke personen of rechtspersonen die geen contract op het gebied van agrarisch natuur- en landschapsbeheer hebben afgesloten met Natuurrijk Limburg kunnen ook lid worden van Natuurrijk Limburg Zuid en toetreden tot de coöperatie. In het huishoudelijk reglement is nader beschreven aan welke voorwaarden voldaan dient te worden.

2.4 Algemene Leden Vergadering

De Algemene Ledenvergadering (ALV) wordt gevormd door alle bij de coöperatie aangesloten leden en is het hoogste orgaan van de coöperatie. In de statuten is bepaald welke bevoegdheden aan de ALV toekomen. Tevens is bepaald op welke momenten de ledenvergadering bij elkaar komt.

2.5 Bestuur

Statutair is bepaald dat de coöperatie wordt bestuurd door een bestuur, bestaande uit minimaal drie (3) natuurlijke personen. Bij het samenstellen van het bestuur bij de oprichting van de coöperatie is rekening gehouden met de diversiteit aan leden, het aantal leden, de regionale spreiding en de benodigde vaardigheden, netwerken en competenties. Op basis daarvan is een breed gedragen bestuur gevormd bestaande uit acht personen inclusief een onafhankelijke voorzitter.

Het aantal te benoemen bestuursleden wordt vastgesteld door de ALV. Behoudens het oprichtingsbestuur worden de bestuursleden op voordracht van het bestuur door de ALV uit de leden benoemd, zo evenwichtig mogelijk afkomstig uit de kring van ondernemers en/of organisaties die zich bezig houden met het agrarisch domein, met het natuurdomein, alsmede uit de kring van particuliere grondeigenaren. Bestuursleden dienen zich te verenigen met de doelstelling van de coöperatie en hebben aantoonbare affiniteit met de activiteiten van de coöperatie. In een huishoudelijk reglement is een profielschets van het bestuurslid en de voorzitter van de coöperatie Natuurrijk Limburg Zuid vastgelegd. Bestuursleden worden benoemd voor een periode van vier (4) jaar en zijn terstond nog maximaal twee keer hernoembaar.

Het bestuur kent twee adviserende leden. Pieter Puts, de veldmedewerker namens de coöperatie Natuurrijk Limburg Zuid, en Harm Kossen, regionaal coördinator namens de coöperatie Natuurrijk Limburg.

3. Taken

Om de natuur- en landschapswaarden op de terreinen van de agrariërs en particulieren steeds verder te ontwikkelen heeft de coöperatie een aantal taken uit te voeren. Deze taken richten zich in hoofdlijnen op drie thema's, namelijk: soortenbescherming, natuurontwikkeling en de samenwerking tussen boeren en burgers.

3.1 Soortenbescherming

Met Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb 2016) werken we, behalve aan het bevorderen van de algehele biodiversiteit, aan de instandhoudingsplicht van de Europees beschermde soorten die gebonden zijn aan landbouwgronden. In 2015 heeft Natuurrijk Limburg hard gewerkt om in Zuid-Limburg zoveel mogelijk contracten van de oude regelingen met dezelfde doelstelling over te sluiten naar het ANLb2016. Ook zijn er op bepaalde plekken nieuwe elementen en percelen toegevoegd om een bijdrage te leveren aan verbetering van leefgebieden voor doelsoorten als Vroedmeesterpad, Geelbuikvuurpad, Grauwe klauwier, Veldhamster, Wilde kat en Hazelmuis. Op deze manier werkt Natuurrijk Limburg (Zuid) samen met haar ruim 650 leden aan een netwerk van landschapselementen en grotere en kleinere leefgebieden op agrarische percelen die een waardevolle aanvulling vormen op de bestaande natuur- en bosgebieden.

3.2 Natuurontwikkeling

Natuurrijk Limburg heeft van de provincie Limburg financiële middelen gekregen om inrichtingsmaatregelen te treffen ten behoeve van de Europees beschermde soorten. Niet alleen deze soorten kunnen van de maatregelen profiteren, maar ook een heel scala van andere dieren. Samen met de deelnemers is bepaald welke maatregelen zinvol zijn om de bewuste percelen vanuit ecologisch oogpunt te optimaliseren. De locaties zijn dusdanig gekozen om het ontstaan van een ecologische netwerk te bevorderen dat aansluit op andere belangrijke leefgebieden. In totaal is in Zuid-Limburg in de gemeenten Meerssen, Heerlen, Gulpen-Wittem, Vaals, en Margraten-Eijsden ruim 8 km struweelhagen en 3,5 km ruwe hagen aangeplant, ruim 1 km graften opnieuw voorzien van struweel en zijn 18 poelen aangelegd (vaak in combinatie met een stapelsteenwandje, potentiële schuilplaats voor amfibieën en reptielen).

3.3 Samenwerking boer en burger

Naast soortenbescherming en natuurontwikkeling via agrarisch natuur- en landschapsbeheer wil de coöperatie Natuurrijk Limburg Zuid ook een brug slaan tussen; boer en burger, producent en consument, boerderij en maatschappij. Door de krachten van boeren en particulieren in Zuid-Limburg op het gebied van natuur- en landschapsbeheer te bundelen wordt bijgedragen aan een duurzaam en aantrekkelijk platteland voor de bewoners en bezoekers en aan een duurzaam perspectief voor agrarische ondernemers.

De coöperatie Natuurrijk Limburg Zuid vormt ook de verbinding tussen Natuurrijk Limburg, de leden van het collectief, de lokale overheid en natuurorganisaties. Samen met haar leden zet de coöperatie koers naar een duurzaam en leefbaar platteland. Inmiddels heeft de coöperatie Natuurrijk Limburg Zuid ruim 650 leden.

4. Communicatie

Communicatie is van essentieel belang in een coöperatie. In dit hoofdstuk is nader beschreven op welke wijze de communicatie tussen het bestuur en haar leden vorm wordt gegeven om invulling te geven aan de geformuleerde doelstelling van de coöperatie (zie hoofdstuk 1). Middels het organiseren van diverse activiteiten wil het bestuur invulling geven aan de behoeften die onder de leden spelen bij het uitvoeren van het onderhoud en beheer van hun natuur- en landschapselementen.

4.1 Algemene Leden Vergadering

De Algemene Leden Vergadering (ALV) wordt in het voorjaar en in najaar georganiseerd. Tijdens deze ALV staan de onderwerpen op de agenda die statutair ook zijn vastgelegd. Daarnaast is er ruimte voor een thema. Voor het jaar 2016 en 2017 wordt ingezet op het versterken van de betrokkenheid en de samenwerking onder de deelnemers aan natuur- en landschapsbeheer en de verdere professionalisering van de organisaties Natuurrijk Limburg en Natuurrijk Limburg Zuid. Bij de invulling van het thema worden sprekers gezocht uit zowel de eigen leden als personen van buiten het werkgebied.

4.2 Deelnemersbijeenkomsten

Om de betrokkenheid onder de deelnemers verder te vergroten worden deelnemersbijeenkomsten georganiseerd. Het doel van deze deelnemersbijeenkomsten is het uitwisselen van kennis en ervaring op het gebied van het uit te voeren beheer. Enerzijds tussen de deelnemers zelf, maar ook tussen de deelnemers en deskundigen op het gebied van natuur- en landschapsbeheer. Met inzet van Natuurrijk Limburg wordt samenwerking gezocht met externe partners die kennis, ervaring en deskundigheid kunnen inbrengen.

De deelnemersbijeenkomsten vinden verspreid over het gebied plaats. De inzet is om deelnemers met soortgelijke natuur- en landschapselementen bij elkaar te brengen.

4.3 Veldexcursies

De veldexcursies hebben een soortgelijke insteek als de deelnemersbijeenkomsten, maar kunnen daarbij gebruik maken van praktijksituaties. Deelnemers gaan bij collega-deelnemers kijken hoe de resultaten zijn van het uitgevoerde beheer. Samen in gesprek en discussie over de aanpak van de uitvoering in relatie tot de gewenste doelstelling. De veldexcursies vinden meestal in het najaar plaats.

4.4 Samenwerking

De coöperatie wil functioneren als een breed gedragen samenwerkingsverband voor agrarisch natuurbeheer in Zuid-Limburg. Om hier invulling aan te geven is het van belang dat er projecten tot stand komen die in samenwerking met andere partijen in het buitengebied tot uitvoering worden gebracht. Hiertoe is het van belang dat de contacten met maatschappelijke en publieke organisaties versterkt worden. Vanuit het bestuur zal gericht de samenwerking worden opgezocht met diverse organisaties die een rol hebben in het buitengebied.

4.5 Projecten

De samenwerking met gebiedspartners is natuurlijk geen doel op zich indien hieruit geen projecten voortkomen in het belang van onze leden. De inzet vanuit het bestuur is om uit deze samenwerking projecten (regionaal of lokaal) te genereren die een bijdrage leveren aan onze missie.

5. Planning

In onderstaand overzicht is een globale planning opgenomen van de activiteiten zoals deze voor 2017 worden voorgesteld.

Maand → Activiteit	jan	feb	mrt	april	mei	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec
ALV												
Deelnemer bijeenkomsten												
Veldexcursies												
Samenwerking												
Projecten												

6. Financiën

Om het werkplan tot uitvoering te kunnen brengen worden voor de leden diverse activiteiten georganiseerd. Om deze activiteiten te kunnen organiseren is niet alleen tijd en inzet van de bestuursleden nodig, maar zijn ook financiële middelen nodig om bepaalde zaken te bekostigen. Daartoe stelt het bestuur jaarlijks een begroting op. In de algemene ledenvergadering in het najaar voorgaand aan het betreffende “werkplan” jaar wordt deze begroting vastgesteld.